

Opšta cirkulacija atmosfere

Seminarski rad

Operativna identifikacija, prognozljivost
bloking situacija i uticaj na ekstremne
padavine u Srbiji

Prof. dr Lazar Lazić

Dipl. met. Bojan Cvetković

Bloking index Tibaldi & Monteni (1990)

- Jednačine kojima se definišu južni i severni gradijent geopotencijala na 500 mb geopotencijalnoj površini

$$GHGS = \left[\frac{Z(\phi_o) - Z(\phi_s)}{\phi_o - \phi_s} \right]$$

$$GHGN = \left[\frac{Z(\phi_n) - Z(\phi_o)}{\phi_n - \phi_o} \right]$$

$$\phi_n = 80^\circ N + \delta, \quad \phi_o = 60^\circ N + \delta, \quad \phi_s = 40^\circ N + \delta, \quad \delta = -5^\circ, 0^\circ, 5^\circ.$$

GHGS – “severni” gradijent geopotencijala

GHGS – “južni” gradijent geopotencijala

Neophodan uslov

- Idući u meridionalnom pravcu od centralne širine ka ekvatoru, geopotencijal treba da opada, što je ekvivalentno zahtevu da na centralnoj širini Φ_0 bude toplije (na 500mb) nego južnije Φ_S

$$GHGS \geq 0$$

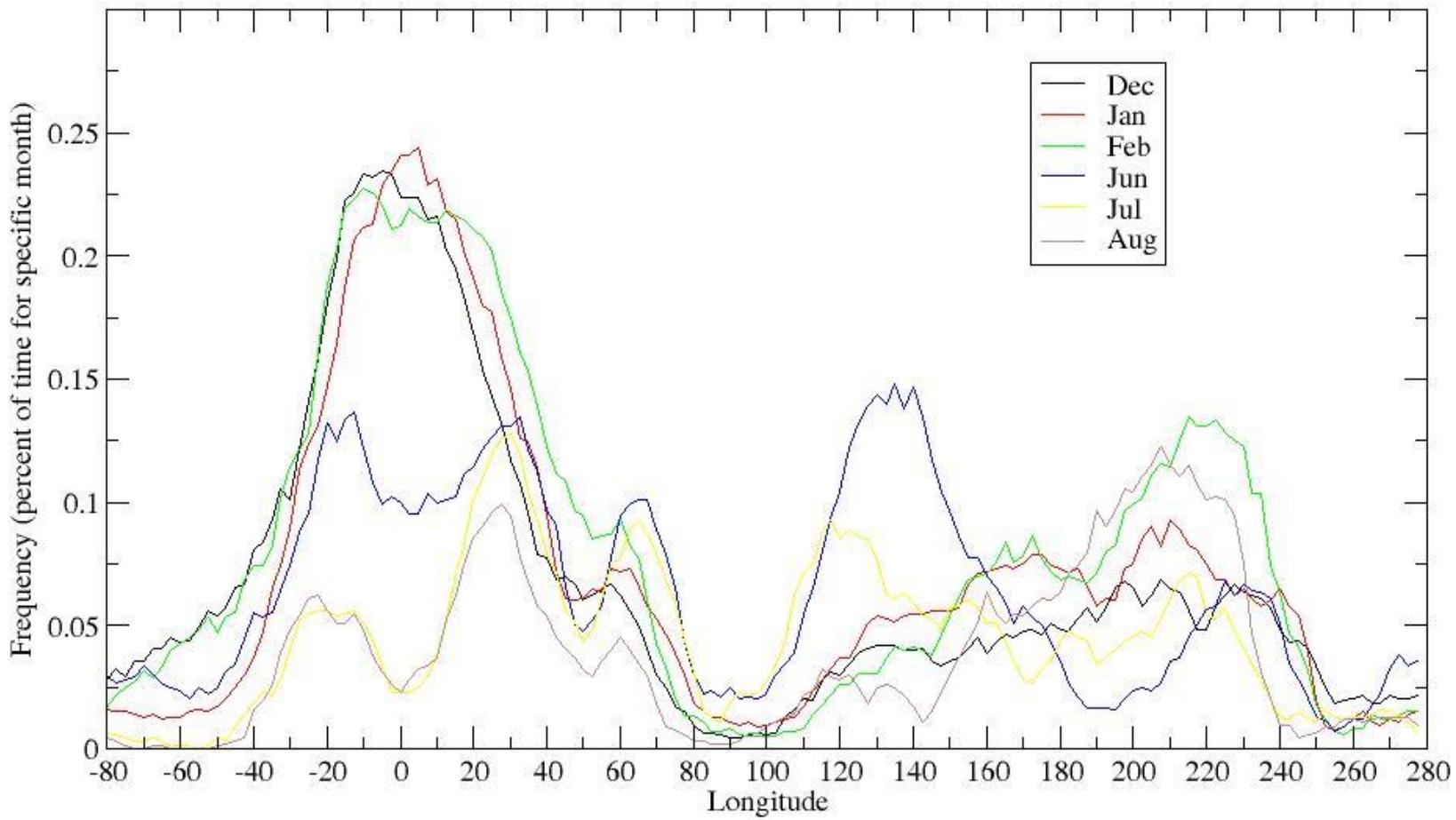
- Razlika geopotencijala između južne i severne širine treba da bude veća od 40 geopotencijalnih dekametara, što je ekvivalentno zahtevu da vrednost geopotencijala opada u meridionalnom pravcu za 10 geopotencijalnih metara na svaki stepen širine

$$GHGN < -10$$

- Blokiranje je znatnije izraženo u toku zime nego u toku leta
- U toku zimskih meseci je zadovoljen uslov da su vremenske razmere procesa reda veličine nedelju dana (frekvencija ~ 0.25 znači da se približno četvrtinu dana u mesecu javljaju blokirajuće situacije)

Klimatologija bloking indeksa

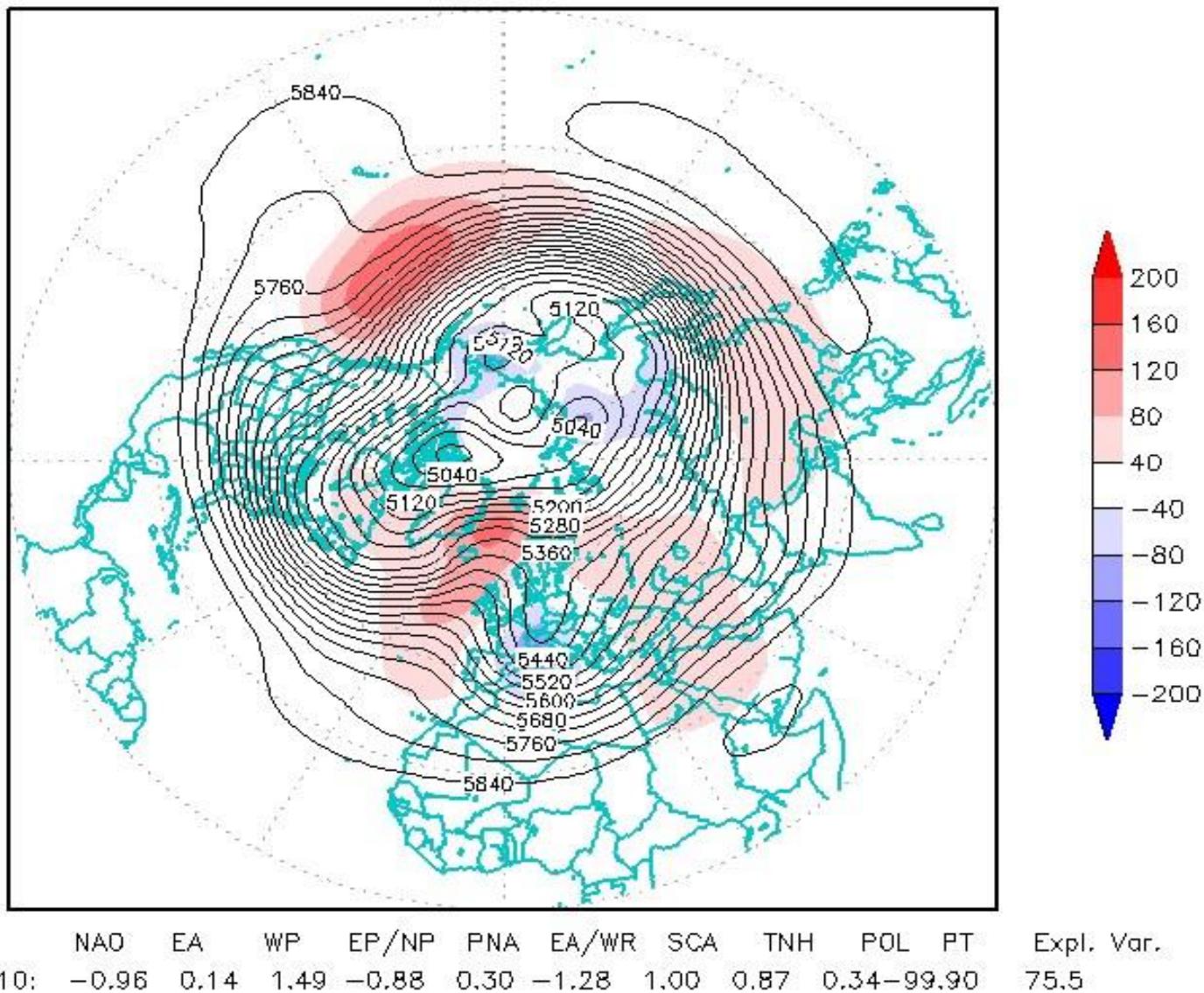
Monthly frequency (clim 1981-2010)

Podaci koji su korišćeni za računanje bloking indeksa: NCEP reanalize, horizontalno razlaganje 2.5°

Bloking u Atlantiku, februar 2013. godine

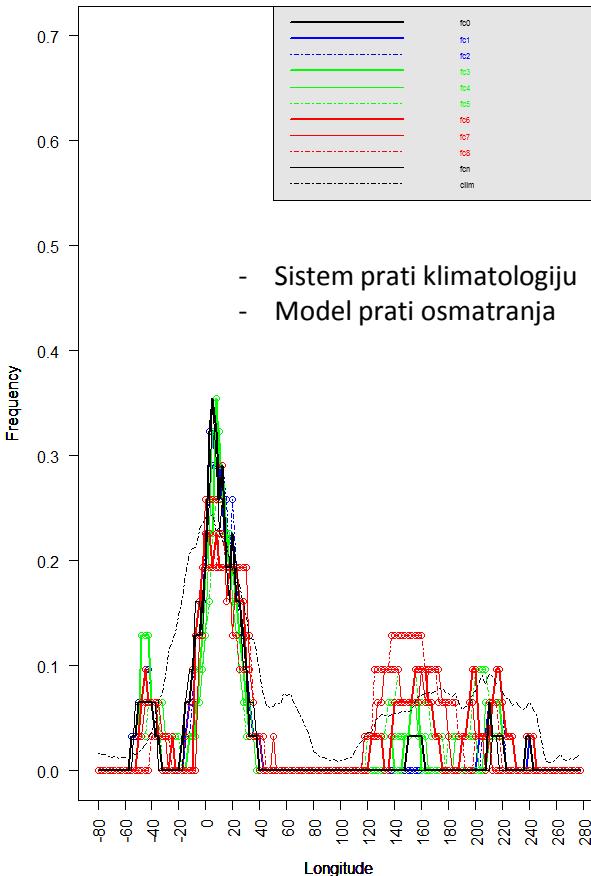
Feb2013 AT500 hgt and anomaly 61–90

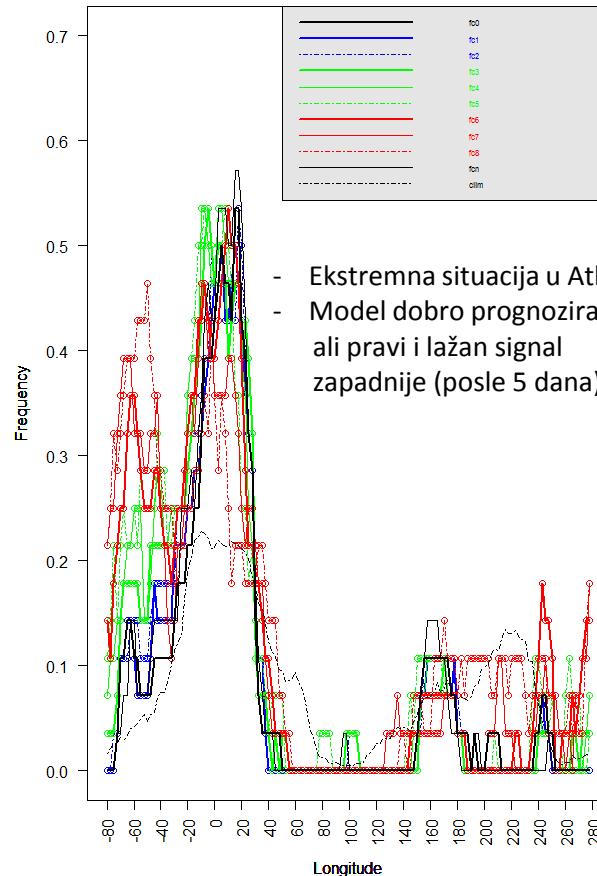
Prognoza bloking indeksa NMMB globalnim modelom

Monthly overview of blocking frequency

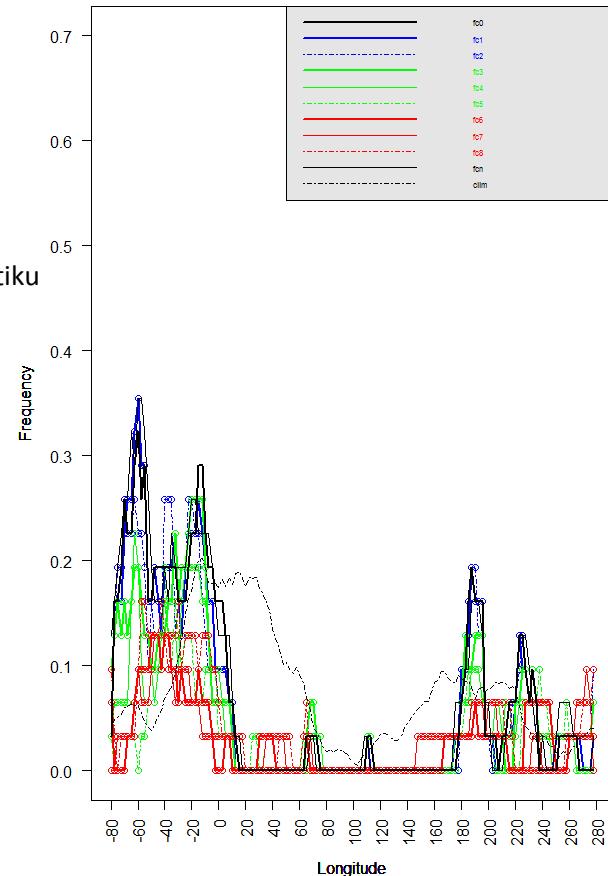
January 2013

February 2013

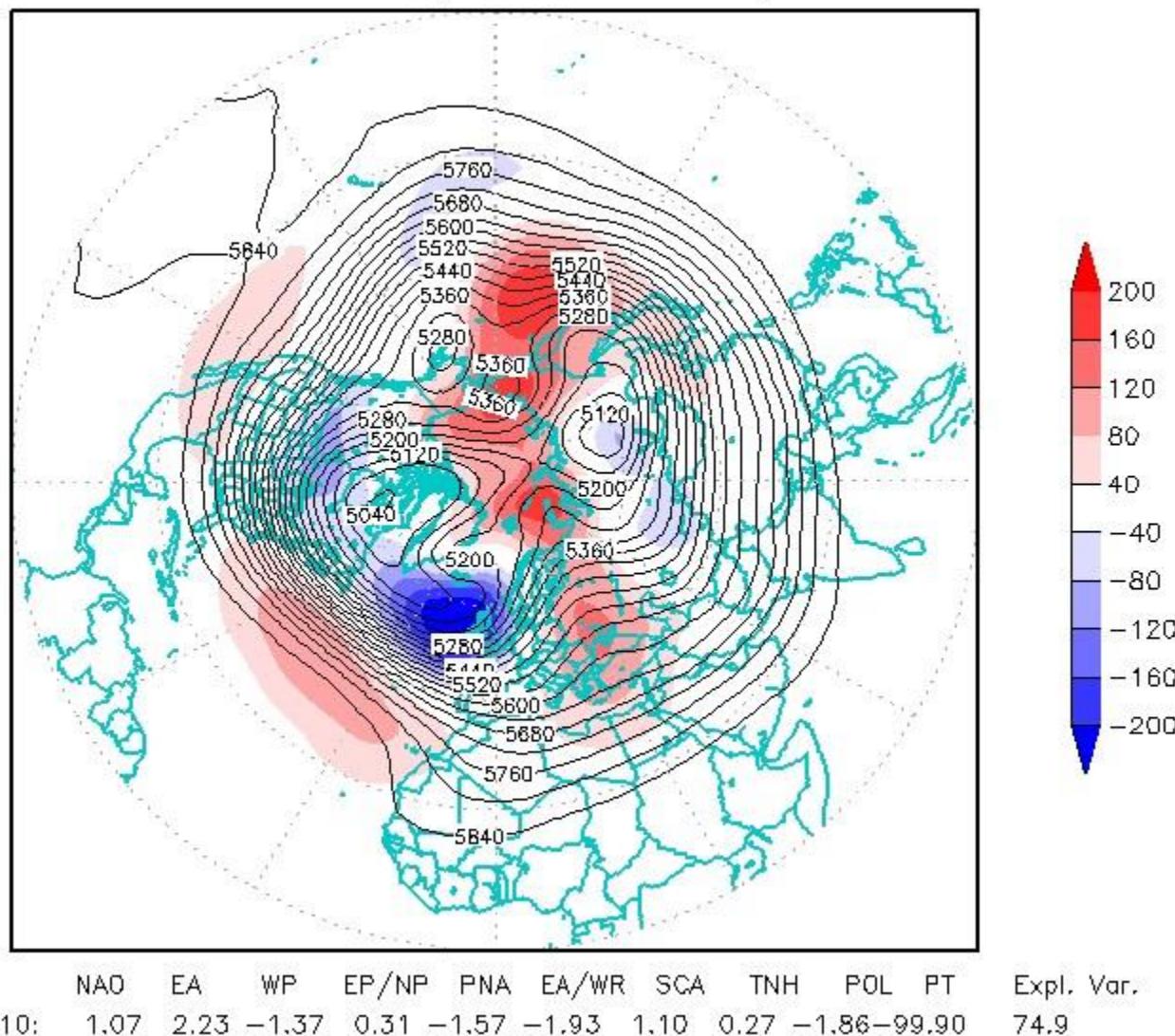
March 2013

Prognozljivost od 1.-10. dana: fc0=obs fcn1-fc8=NMMB fct VS NCEP climatology & reanalysis

Bloking na Pacifiku, februar 2014. godine

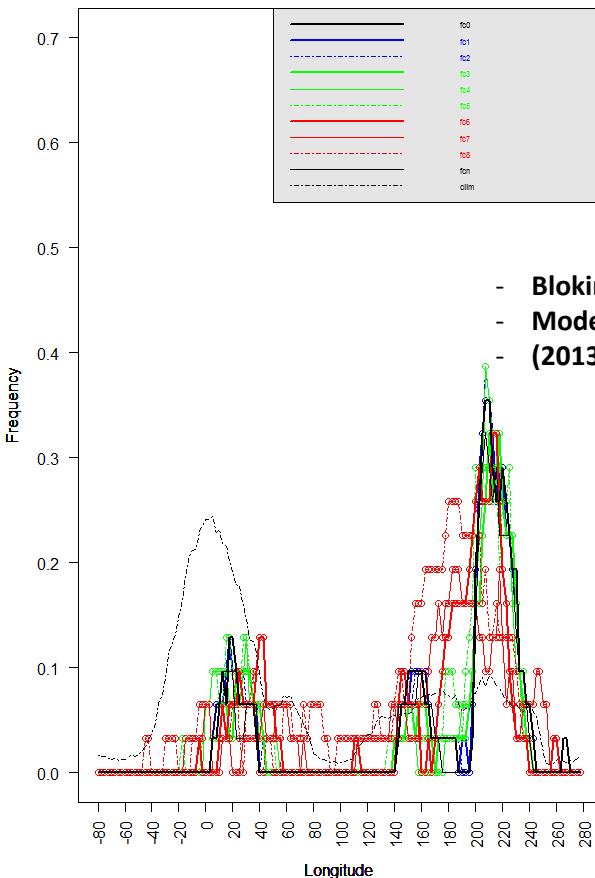
Feb2014 AT500 hgt and anomaly 61–90

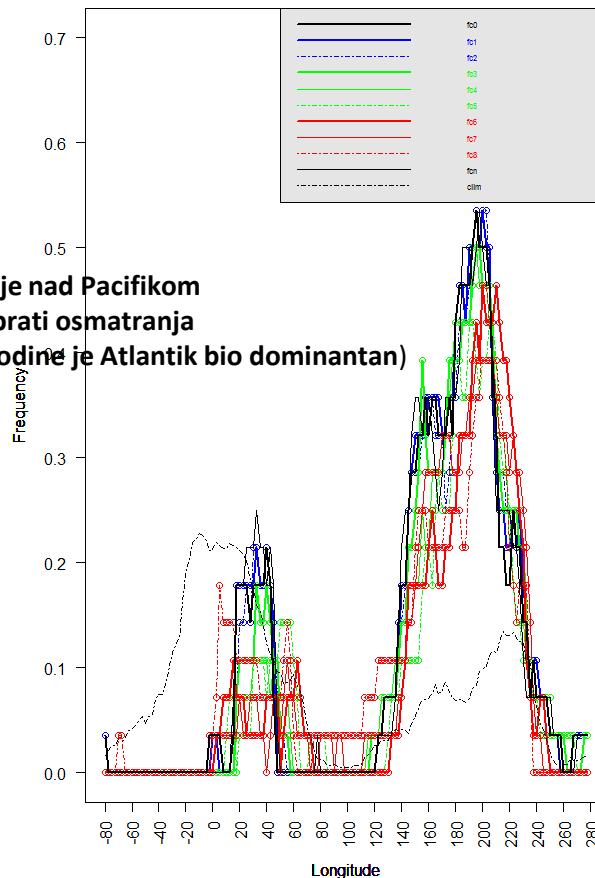
Prognoza bloking indeksa NMMB globalnim modelom

Monthly overview of blocking frequency

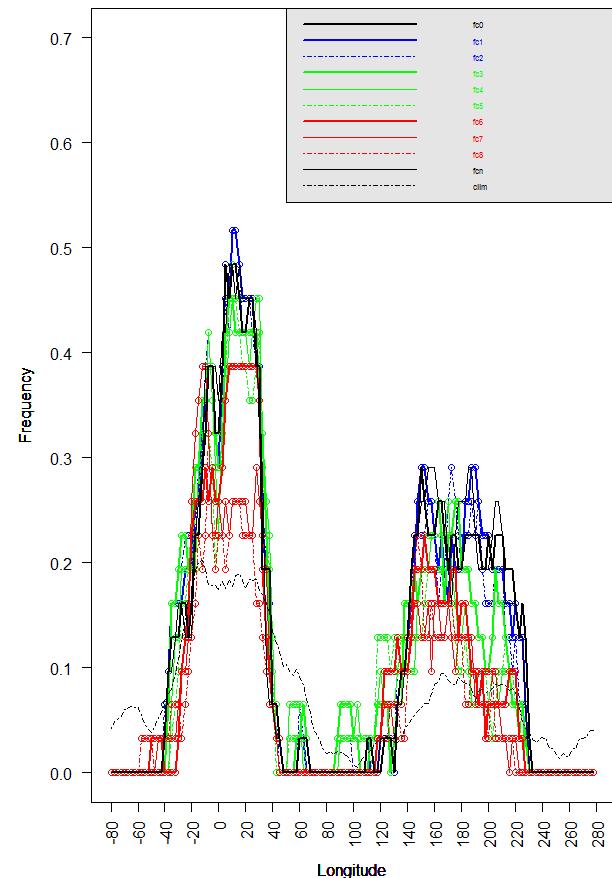
January 2014

February 2014

March 2014

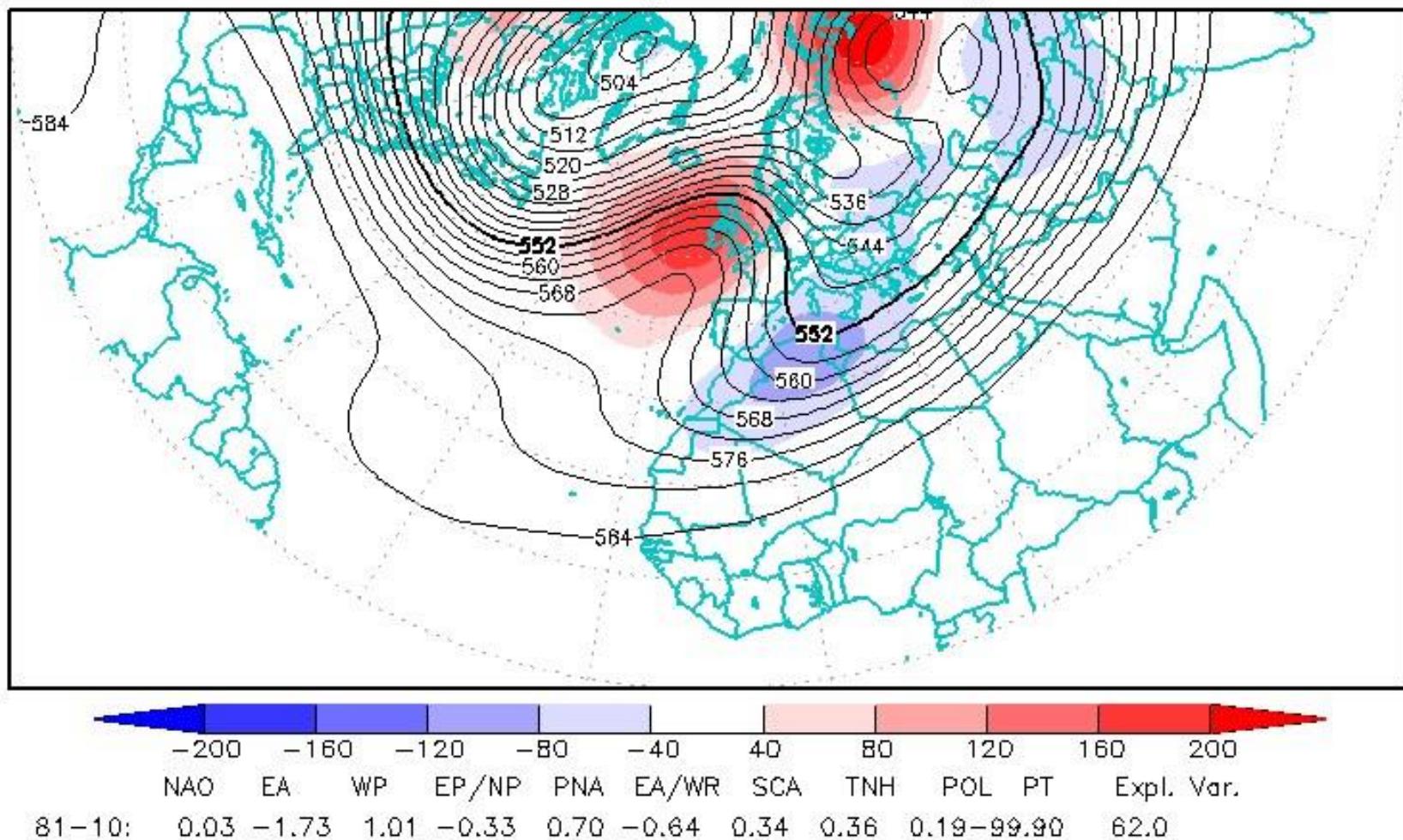

Prognozljivost od 1.-10. dana: fc0=obs fcn1-fc8=NMMB fct VS NCEP climatology & reanalysis

Sneg u Srbiji februar 2012. godine (bloking zapadno i istočno u odnosu na Evropu/Balkan**)**

Bloking februar 2012. godine

Feb2012 AT500 hgt and anomaly 81–10

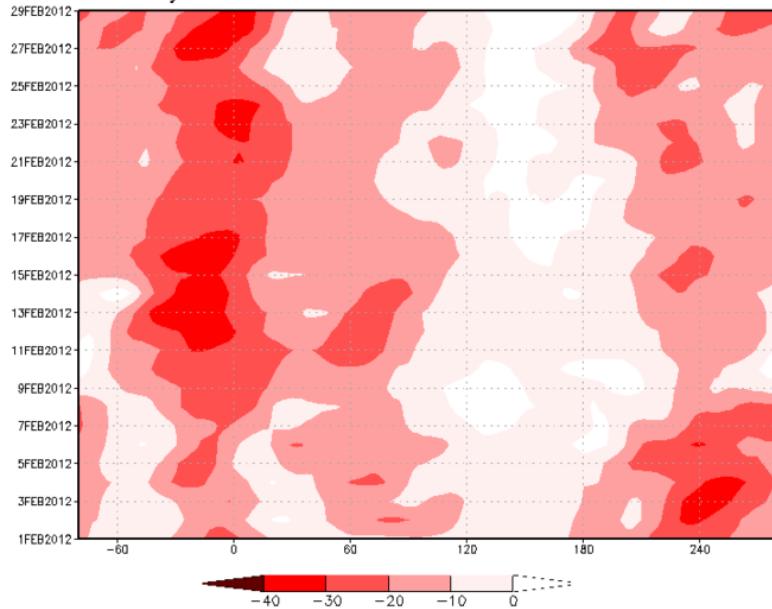

Polje strujanja na visini je jugozapadno(vlažan i topao vazduh iz Mediterana), a u prizemlju je hladan vazduh (koji se od sibirskog anticiklona spustio do naših prostora)

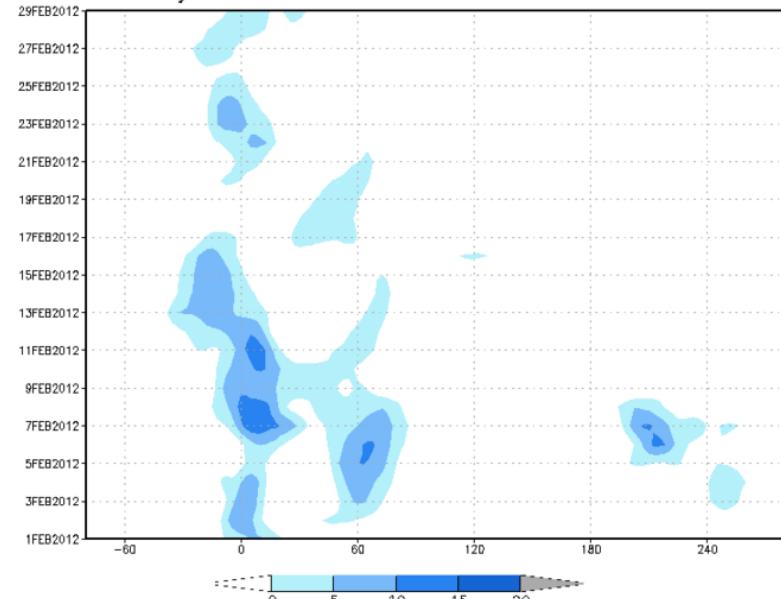
- Dovoljno je da barem za jednu centralnu širinu budu zadovoljeni uslovi u pogledu GHGN i GHGS
- Ukoliko su zadovoljeni uslovi za sve tri centralne geografske širine, to nam onda govori da je sistem veoma razvijen u pogledu prostornih razmera

Bloking februar 2012. godine

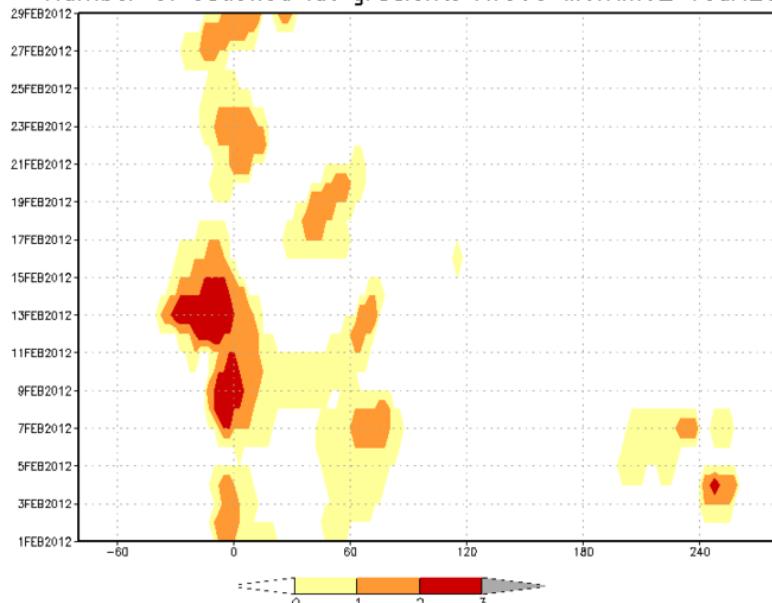
Monthly overview of GHGN AT500 Month:02 Year:2012

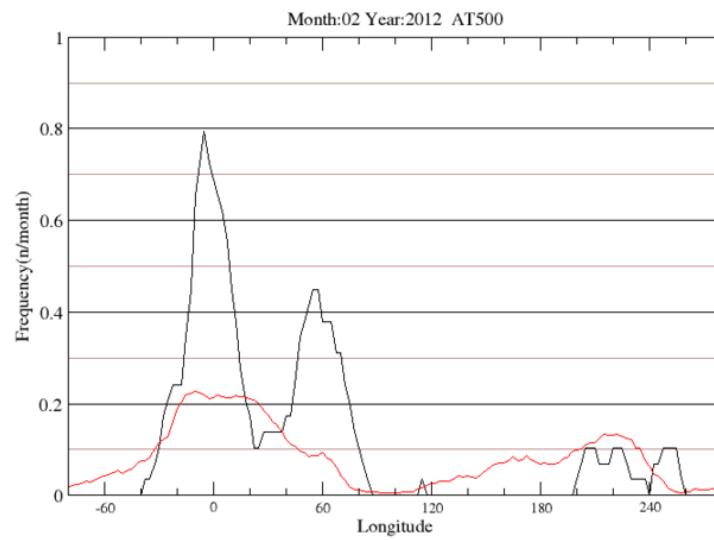
Monthly overview of GHGS AT500 Month:02 Year:2012

Number of satisfied lat gradients AT500 Month:02 Year:2012

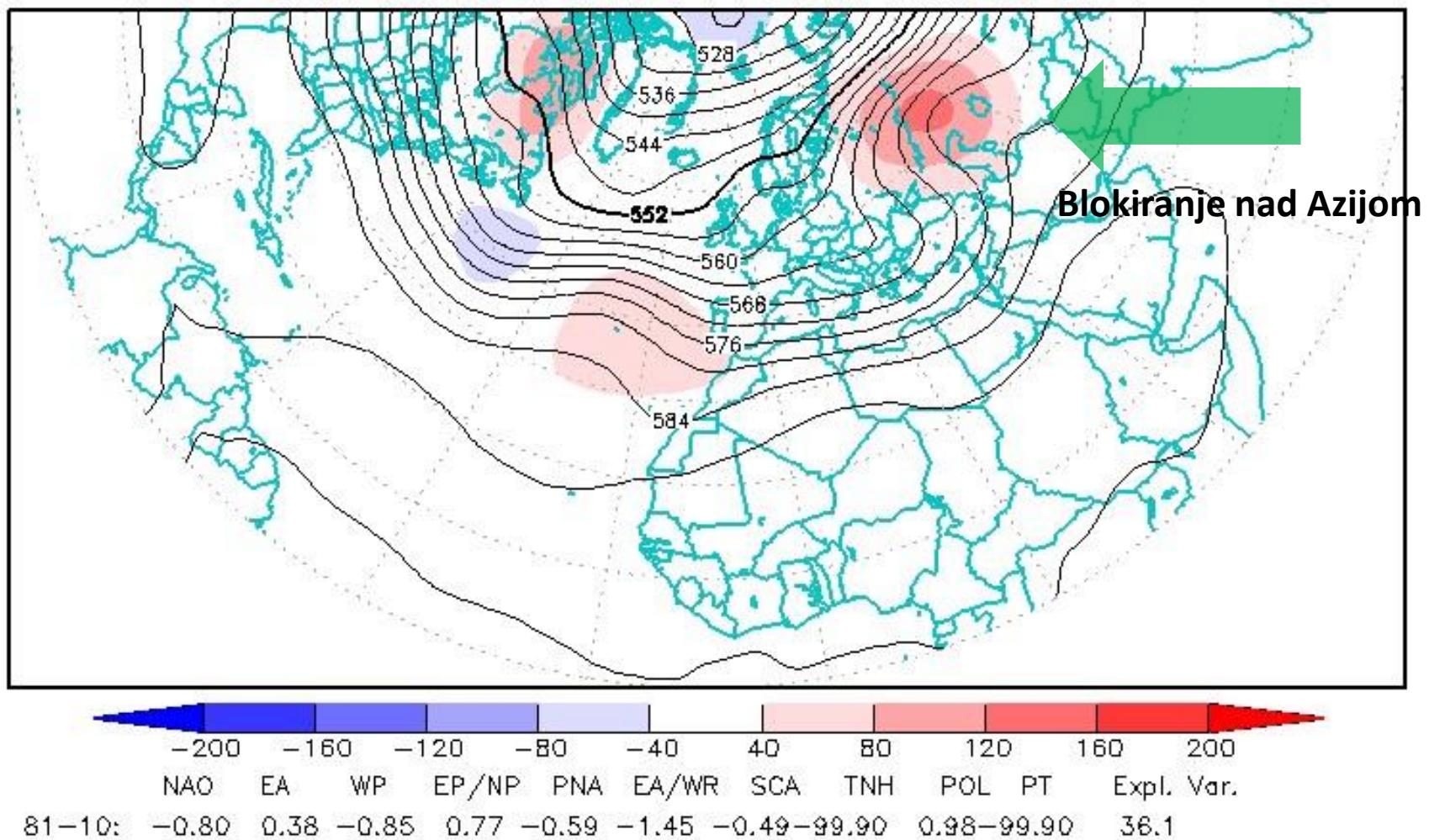
Monthly overview of blocking frequency clim(1981-2010)

Poplave u Srbiji maj 2014. godine
(bloking istočno od Balkana)

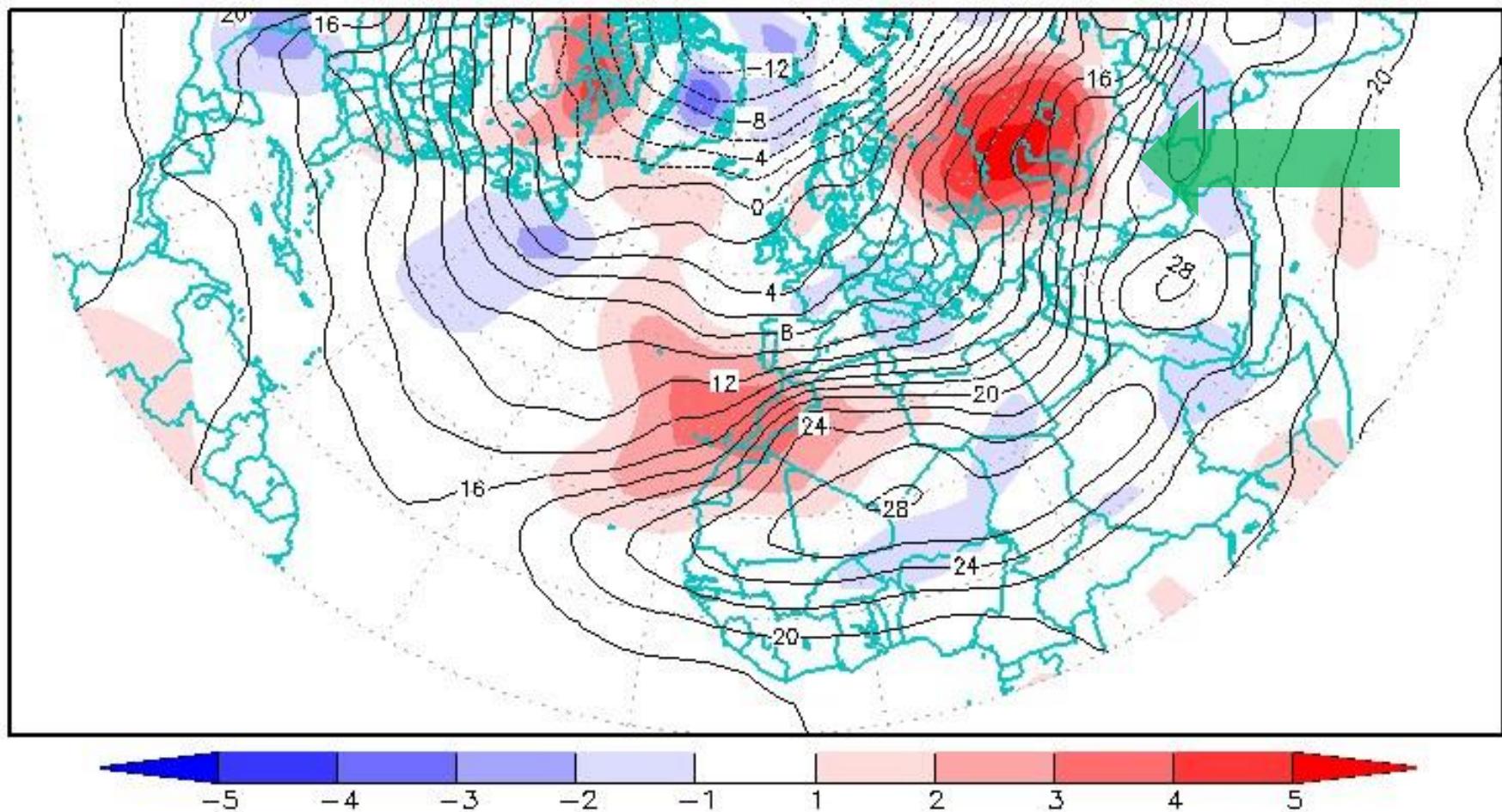
Globalna cirkulacija maj 2014. godine

May2014 AT500 hgt and anomaly 81-10

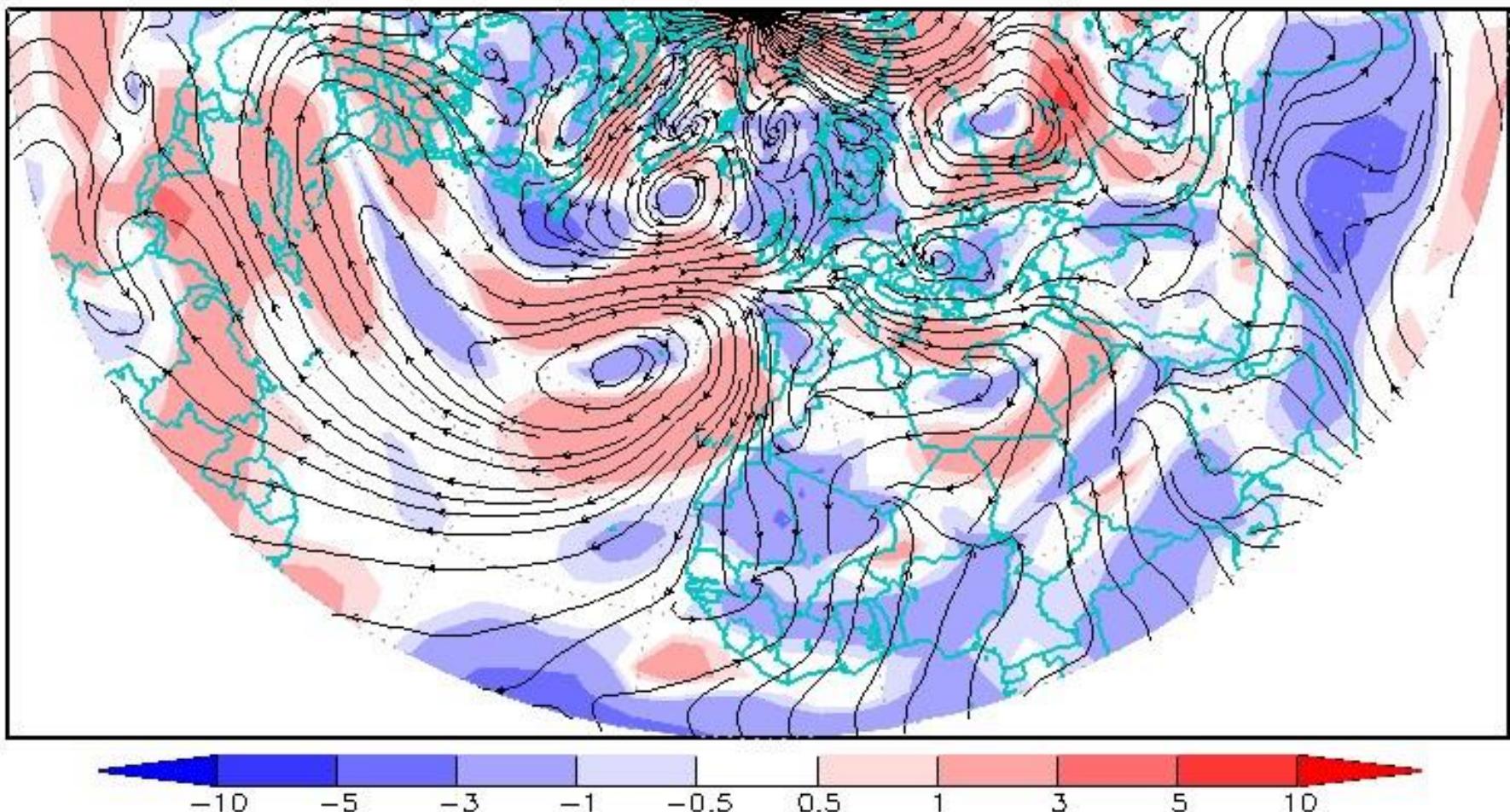
Globalna cirkulacija maj 2014. godine

May2014 AT850 Temp and anomaly 81–10

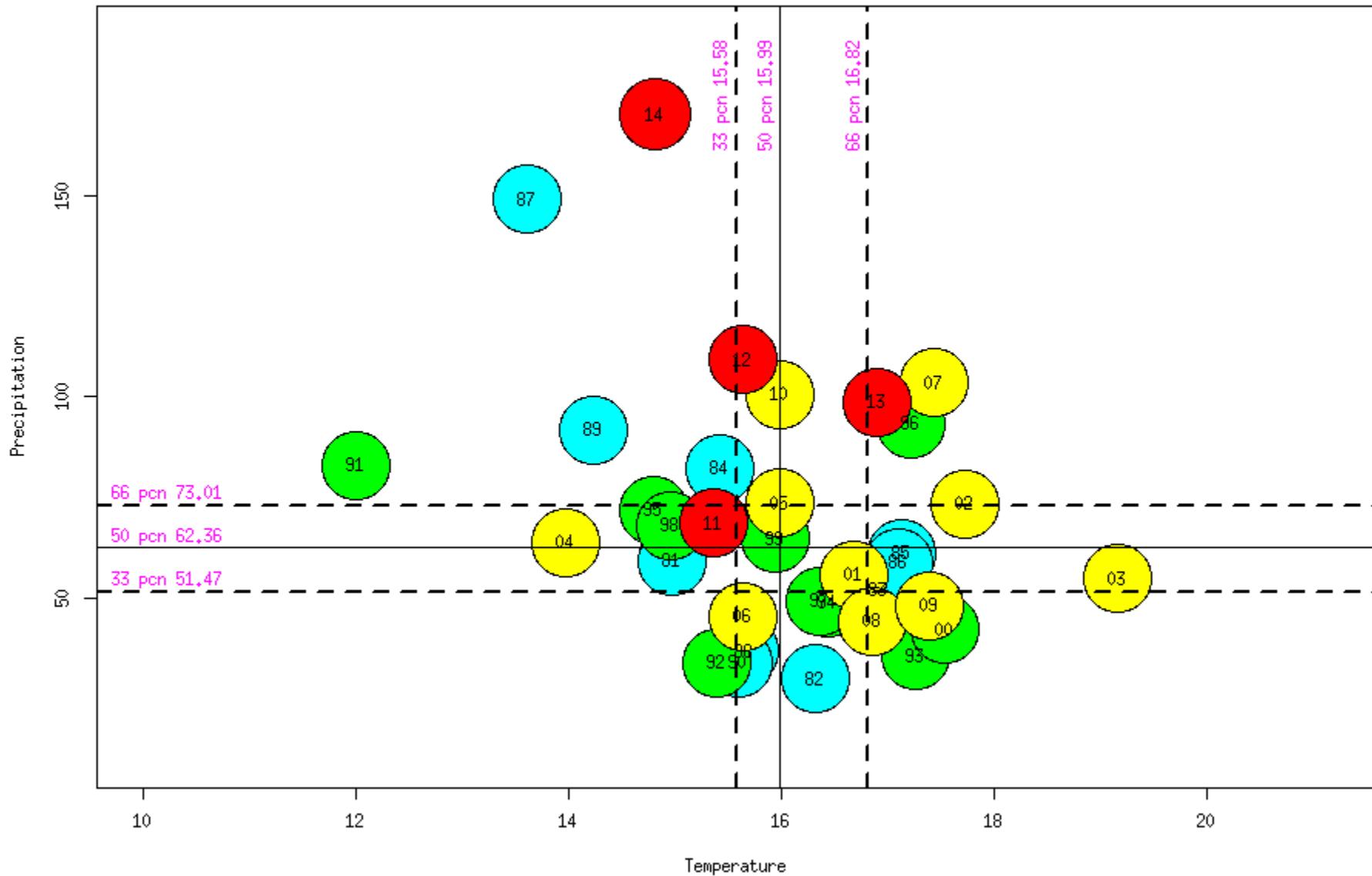
Globalna cirkulacija maj 2014. godine

May2014 AT925 wind and anomaly 81–10

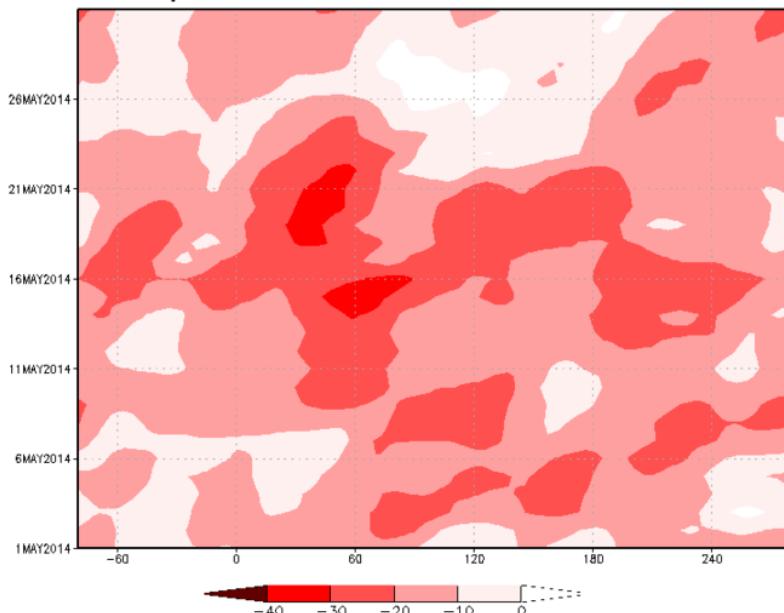
Kako se bloking situacija odrazila na padavine u Srbiji?

Monthly mean / May / Serbia (clim 1981-2010)

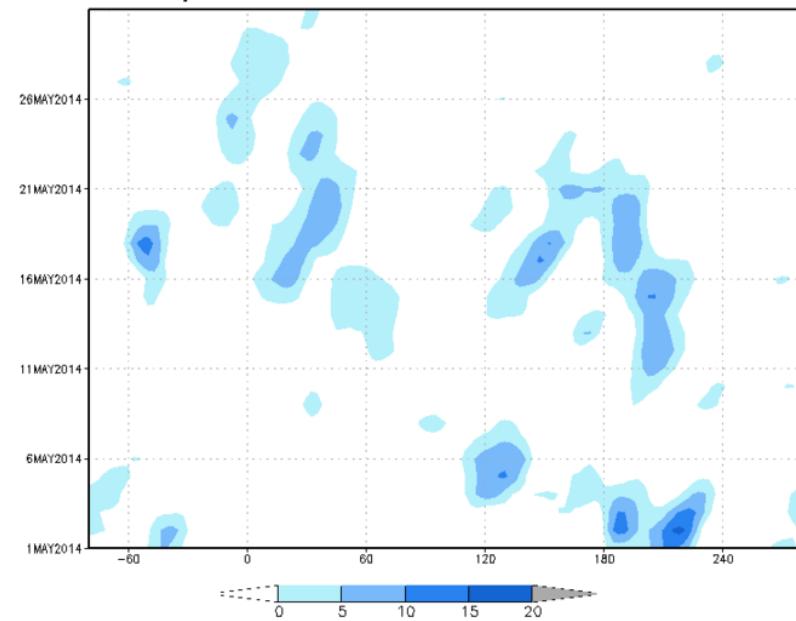

Bloking maj 2014. godine

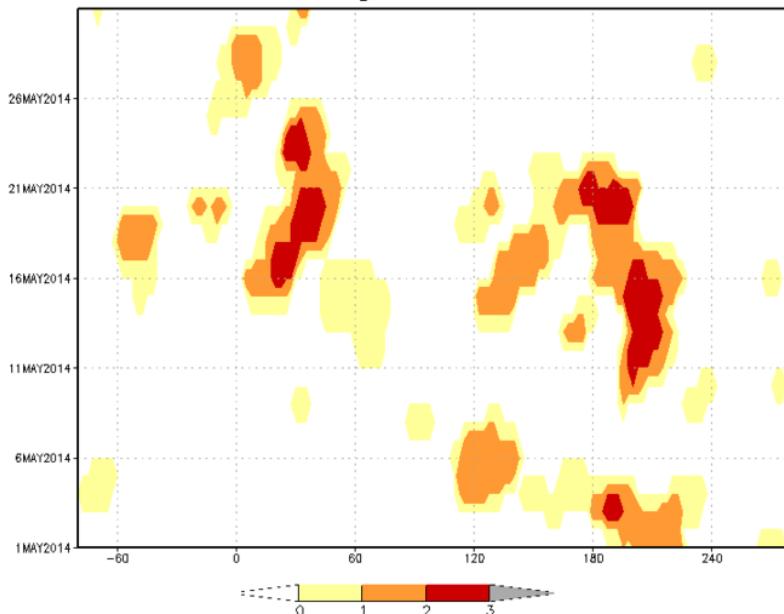
Monthly overview of GHGN AT500 Month:05 Year:2014

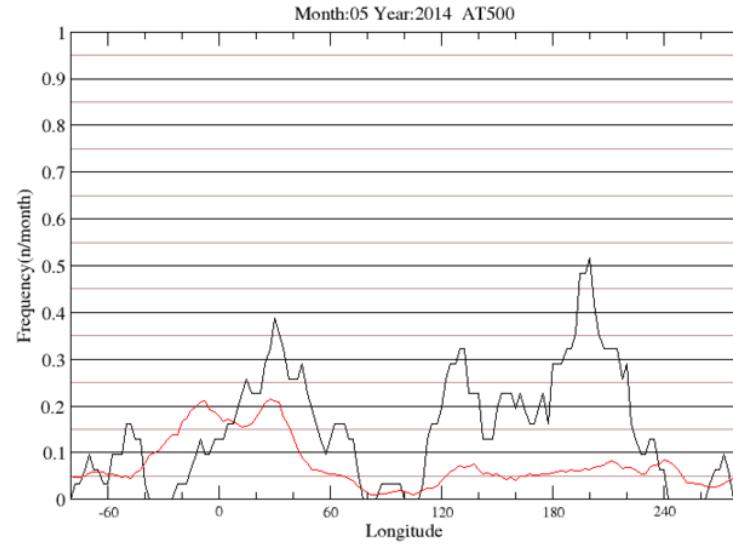
Monthly overview of GHGS AT500 Month:05 Year:2014

Number of satisfied lat gradients AT500 Month:05 Year:2014

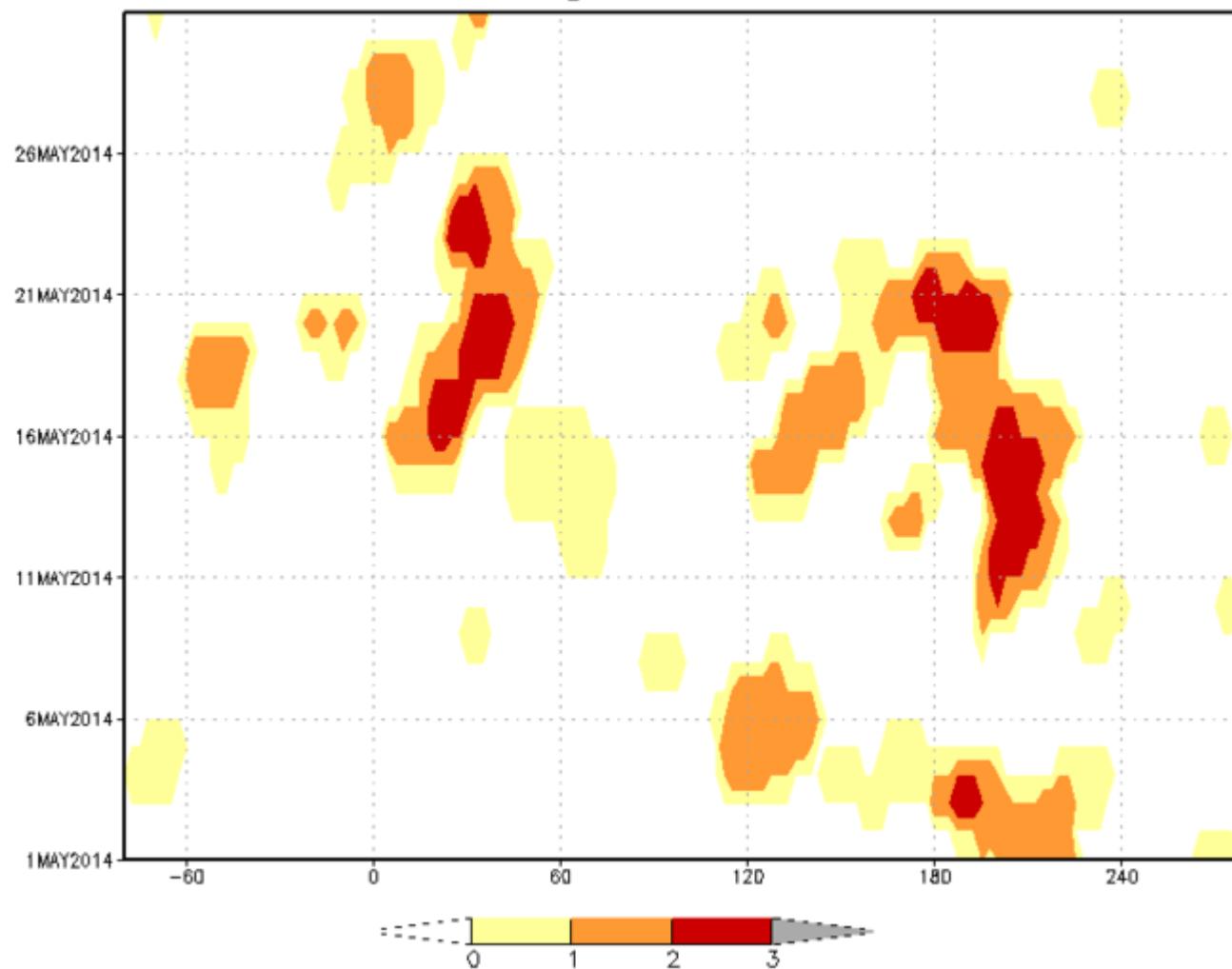

Monthly overview of blocking frequency clim(1981-2010)

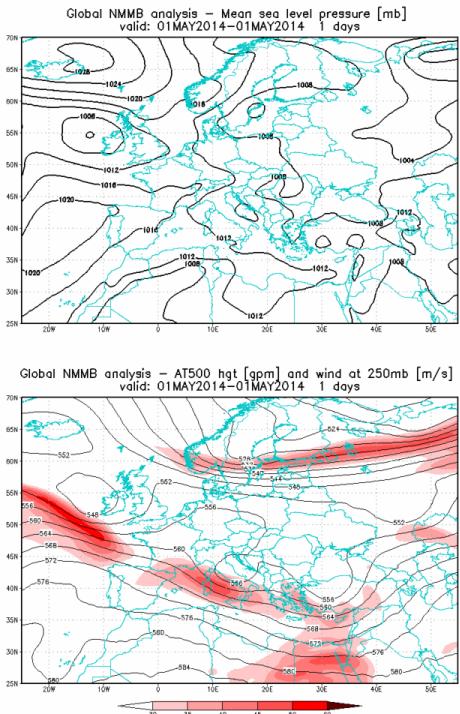

Broj zadovoljenih latitudinalnih gradijenata

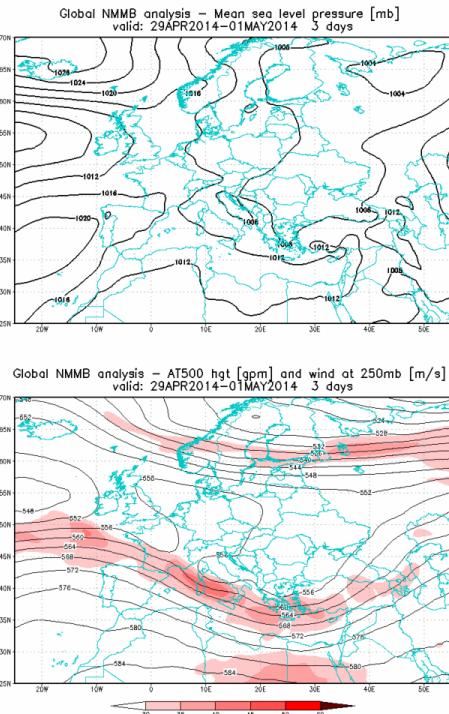
Number of satisfied lat gradients AT500 Month:05 Year:2014

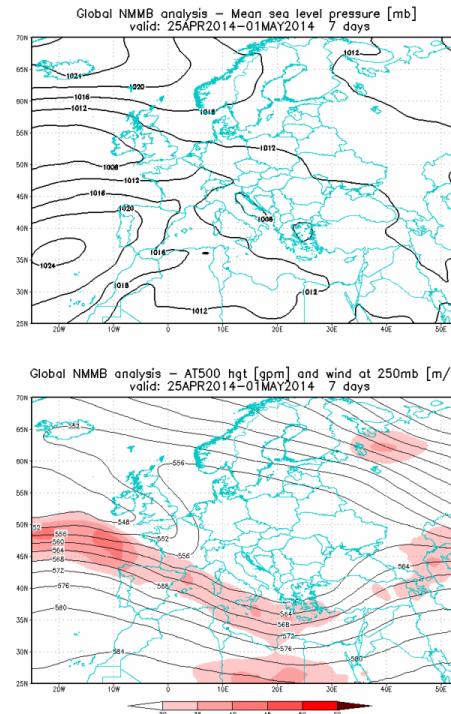
NMMB prognoza

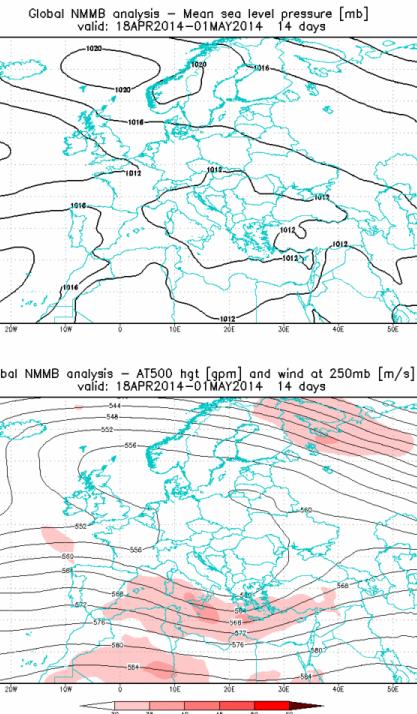
Sr. vr. za 1 dan

Sr. vr. za 3 dana

Sr. vr. za 7 dana

Sr. vr. za 14 dana

Svi podaci su iz prvog dana prognoze.

Pokazuje se da se sistem održava u periodu od oko nedelju dana.